

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. An si pollutio coepit in somnis, sit reprimenda in vigilia sub onere peccati mortalis? Et an gaudere de supradicta pollutione in somnis caepa non ob delectationem carnalem, sed ob sanitatem, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

Et quid est dicendum, si dubium est, num in quamitate, an in qualitate semen peccaret; an liceat iurare naturam confractionibus ad expellendam qualitatē morbidam?

Et an hoc fieri debeat cum medicamentis, non autem cum fricationibus?

Et an peccent mortaliter mundantes verenda à lanugine, & sanguine menstruo, ne prurium aut fetorem patiantur, quamvis inde præter intentionem subsequatur videatur pollutio secluso consentiendi periculo? Ex part. 3, tract. 5. & Misc. 1. Ref. 6. aliàs 85.

aut fetorem patiat, quamvis inde præter intentionem subsequatur videatur pollutio, secluso consentiendi periculo.

RESOL. XV.

An licitum sit sumere, & applicare medicinam provocantem effusionem seminis? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. Ref. 159.

§. 1. Si nullum alium habet effectum, non est licitum, & oppositum asserere est improbabile & dignum gravi censura temeritatis saltem, quia illicitum est procurare pollutionem per medium contra naturæ ordinem. Si medicina verò habeat alium effectum virilem, quem sus intendit, licitum est applicare talem medicinam, non intendens pollutionem. Multa sunt exempla in materia de peccatis. Legantur Doctores agentes de delegatione morosa, vel de præcepto fornicationis, & hæc opinio non solum est probabilis, sed vera, & idem iudicium est de alia causa pollutionis, quæ de se non est intrinsecè mala, & ex hac doctrina possunt excusari à censura multa, quæ docuit P. Thomas Sanchez in materia de matrimonio, agens de actu coniugali, quæ homines aliqui non bene cum illo compositi reprehendunt iniuste, quæ multi viri docti & pii à censura liberant, & hæc omnia docet Turrianus in select. disputat. cent. 2. censura Theologica, dub. 74. Sed ego contrarium teneo, & puto in his materiis non esse laxanda habenas.

Sup. his in Ref. præterea §. His, in fine, & in to. 2. tr. 6. refol. 119. §. vi. & in ref. 207. §. etiam vlt.

Sup. hoc in §. 1. Afirmatiuam sententiam docuerunt multi viri docti Societatis Iesu, quos citat, & sequitur Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 17. num. 18. & post illum docet etiam hanc sententiam Bonacina de matrim. quest. 4. punct. 10. n. 1. vbi sic ait: Secundo feminam, quæ propter semen corruptum; patitur accidentia venenosa sequitur posse conari fricando, vel adhibendo medicamenta ad expellendam semen corruptum, quod est noxium sanitati, etiamsi inde sequatur veri seminis emissio; nam illa emissio sequitur per accidens ad expulsionem seminis corrupti, quod est sanitati noxium, modò non sit periculum consentes in pollutionem, & modò constet semen illud corruptum esse. Sic Bonacina, & nouissimè hanc opinionem tenet etiam doctus Villalobos in sum. tom. 2. tr. 40. disp. 16. n. 4. sic asserens. [Duda es, si semen est corruptum, ex quo in vase retento patitur mulier accidentia venenosa, an liceat conari illud expellere, vel fricatione partium, vel intromissione digitorum vsque ad os vteri?]

A lo qual se responde com distincion, porque quando procede que semen peccat in quantitate, non licet, quia est verè semen, Mas si verdaderamente es corrupto, licito es procurar expellerle de las maneras dichas, y otros remedios, porque ya no es verdaderamente semen, pues es corrupto, y no se lià de hazer caso de que de camino y præter intentionem se signa iuntamente veri seminis amissio, quia datur opera rei licite. Ita Villalobos? cuius sententiam ex multis rationibus approbat Sancius in select. disp. 2. n. 30.

2. Sed dubium est, num in quantitate, an in qualitate peccaret, asserunt non licere, si dubium ita esset; vt docti medici neutri parti acquiescerent; quia tunc semen est in possessione, quod verum, & aptum generationi sit; cum hæc qualitas suapte natura illi insit. Si verò probabiliter opinarentur illud in qualitate peccare, quamvis cum alterius partis formidine, id putant licere; nam opinionem probabilem quis tunc amplecti potest. Et ita docent Sanchez, & Bonacina vbi supra, & Reginaldus infra.

3. His tamen non obstantibus Sanchez postea in sum. tom. 2. lib. 5. cap. 6. num. 12. mutauit sententiam, & docuit non licere iurare naturam confractionibus ad expellendam qualitatē morbidam, in quam semen iam corruptum transit; & hanc sententiam docuere etiam eademmet societate Rebellius quest. 2. lib. 3. quest. 19. sect. 3. & Ioannes Salas in part. 2. tom. 2. quest. 74. tract. 1. §. disp. 6. sect. 1. §. num. 90. vbi post multa, sic tandem concludit. Mihi magis placet illicitum esse semen quantumcumque corruptum cum venerea voluntate emittitur, etiamsi de corruptione certitudo esset. Sic ille, & ego; concedit tamen Sanchez, & Filliucius tom. 2. tract. 30. cap. 8. num. 110. hoc fieri posse cum medicamentis, non autem confractionibus, vide etiam Zamardum in direct. Theologorum, part. 2. de sacrament. matrim. cap. 41. verb. 11. & Reginald. tom. 2. lib. 22. cap. 3. num. 40.

4. Notandum est tamen hic obiter quod Sancius in select. disp. 2. num. 33. Reginaldus & alij, vbi supra, docent non peccare mortaliter mundantes verenda à lanugine, & sanguine menstruo, ne prurium,

Sup. his medicamentis in Ref. seq. Sup. hoc sup. Ref. 1. §. et tandem. ad lin. 7.

Notandum est tamen hic obiter quod Sancius in select. disp. 2. num. 33. Reginaldus & alij, vbi supra, docent non peccare mortaliter mundantes verenda à lanugine, & sanguine menstruo, ne prurium,

RESOL. XVI.

An si pollutio capis in somnis, sit reprimenda in vigilia sub onere peccati mortalis?

Et an gaudens de supra dicta pollutione in somnis capta non ob delectationem carnalem, sed ob sanitatem, & illam optare, sit saltem peccatum veniale? Ex part. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 21.

§. 1. Afirmatiuam sententiam docet Toletus lib. 5. cap. 13. n. 1. tunc enim quis non tenetur reprimere pollutionem, quando potestatem habet imperfectam, quia semisomnis est, sed in nostro casu patientem pollutionem perfectam habet potestatem, quia in vigilia est; ergo tenetur illam reprimere.

2. Sed negatiuam sententiam docet Emanuel Sà ver. luxuria, n. 10. vbi sic asserit. Cœptam in summo pollutionem non tenetur euigilans reprimere, sufficit enim non placere; ita ille. Et ratio est, quia dicta pollutio incipit in somnis sine peccato, & involuntariè; effusio verò illius in vigilia, est effectus naturalis illius causæ inculpabilis, ergo. Et ita hanc sententiam docent Ioan. de la Cruz in direct. p. 1. præc. 6. art. 8. dub. 10. concl. 2. Filliucius tom. 2. tr. 30. cap. 8. n. 147. & probabilem putat Fagundez præc. 3. lib. 3. cap. 6. num. 11. in casu quo quis certus est quòd non adhibebit consensum; nec in alio casu ego puto illam docuisse Doctores citatos.

3. Notandum est hic etiam, quòd gaudere de supra dicta pollutione in somnis cœpta, non ob delectationem carnalem, sed ob sanitatem, & illam optare, non est peccatum, neque veniale. Scio contrarium docere Sorum in 4. sent. disp. 12. q. 1. a. 7. Medinam in part. 2. q. 74. art. 5. Zumel ibidem. art. 8. disp. 4. Ledesma, Lopez Angles, Rodriguez, & alios; sed tu tepe nostram sententiam, quam docent Doctores, quos citat, & sequitur Tannerus in 2. 2. D. Thom. disput. 4. quest. 7. dub. 7.

Sup. contentio in hoc §. in Ref. seq. & in to. 1. tr. 7. Ref. 100. §. Nota etiam per totum.

dub. 7. num. 144. quibus ego addo Villalobos in summ. tom. 2. tract. 40. Sancium in selectis, disp. 21. num. 35. Sanchez in summ. tom. 1. c. 1. n. 17. & alios penes ipsos, & nos infra.

Infra in Ref. 1. not. practice.

RESOL. XVII.

An sit peccatum mortale desiderare pollutionem in somnis, aut de illa sic habita gaudere ob aliquem bonum finem? Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 88. alias 87.

Sup. hoc in ref. praerita §. 1. & in t. 1. tr. 7. Resol. 700. §. Nota etiam per totum.

Affirmative respondet Sotus in 2. diff. 12. q. 1. art. 7. Medina in p. 2. q. 74. art. 6. Azorius p. 3. lib. 3. cap. 24. q. 3. Ledesma in 1. art. 4. q. 21. art. 7. dub. 6. Zumel in p. 2. quest. 74. art. 8. disput. 4. dub. 4. Rodriguez in summ. tom. 1. cap. 211. num. 3. & nouissime doctus Franciscus Syluius in 1. 2. D. Thomae, quest. 154. art. 5. concl. 5. quia pollutio ex se, & ex obiecto, & natura sua est mala; ergo sicut propter valetudinem, vel aliam rationem non licet desiderare vt fornicatio tibi eueniat in somnis, neque etiam licet desiderare pollutionem. Probo consequentiam, nam quod est per se, siue ex obiecto malum, non potest voluntarie desiderari propter quemcumque bonum finem, quia consensus in tale malum, non potest esse malus; alioquin liceret desiderare adulterium, homicidium, & huiusmodi propter aliquem bonum finem, vt ea tibi dormienti acciderent.

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam probabiliorum esse puto, quam tuerentur 22. Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. c. 2. n. 18. quibus ego addo Sancium in selectis, disp. 21. n. 45. Tannerum in p. 2. D. Thomae, disp. 4. qu. 8. dub. 7. n. 145. Villalobos in summ. tom. 2. tr. 40. diff. 16. num. 144. Filliucium tom. 2. tr. 30. c. 8. n. 10. Reginaldum tom. 2. lib. 22. c. 3. n. 41. Ioan. de la Cruz in direct. conscientia, part. 1. prac. 6. art. 8. dub. 10. concl. 2. Layman in Theol. moral. lib. 3. sect. 4. 17. Granada in part. 2. D. Thomae, contr. 6. tr. 4. disp. 6. n. 6. & Fernandez in exam. Theol. moral. part. 4. c. 1. §. 4. n. 3. Et ratio est, quia talis pollutio sola via naturali consequens, non est ex se peccatum mortale, nec habet malitiam obiectiuam mortalem; sed eam habet certo solum modo (via scilicet naturali causata,) quo circa a ratione contraria mortale esset desiderare, vt praeter naturam ab alio quamuis amante, vt sibi etiam dormienti pollutio prorumperet. Deinde non infrequens est quod ob honestum finem liceat desiderare effectum aliquem per causas naturales euenire, & de eueniente gaudere, quem tamen efficaciter intendere, aut procurare numquam liceret; & ideo si legitimus Rex cum multorum ruina Rempublicam administrat, licitum est boni communis causa optare simplici affectu, vt moriatur, aut eo mortuo gaudere; cum tamen mortem ipsi procurare non liceat. Ergo, &c.

RESOL. XVIII.

Olim per litteras à quodam Sacerdote interrogatus fui de opinionibus Doctorum circa praesentes casus. Primo, an peccaret mortaliter, si quis conficeret membra bruorum sine ulla delectatione, sed solum ex curiositate inspicendi semen?

Secundo, an si coniugatus immitteret membrum virile in os famine, peccaret mortaliter?

Tertio si absente coniuge, &c. Sed hos duos ultimos casus nunc inuenies in tom. 2. tr. 6. de Matrimonio in Ref. 188. & primus casus hic tantum ascribitur: Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 37.

§. 1. **O**bscena sunt haec fatore, sed confessari de ea omnia munda mundis. Dico ergo ad primum casum quod Bonac. de matr. qu. 4. punct. 9. n. 15. & Ioan. Sales in p. 2. tom. 2. tr. 13. disp. 6. sect. 20. n. 148. responderunt negatiue, propter magnum periculum pollutionis, vel inordinati alicuius affectus, & frustra conatur ille, vt sic brutum semen expellat, naturale enim est in solo coitu semen effundere. At Thom. Sanchez de matr. 4. tom. 3. lib. 9. disp. 46. n. 15. ait communiter esse naturale, obscenitas brutorum partes conficere, quia inde non excitatur tam vehemens delectatio, & solum ex curiositate fit, & quantum conficere intendere, vt brutum semen expelleret ex curiositate illud videndi, non esse mortale, quia non est mortale impedire boni generationem, aut efficere vt abortiat, sicut necipsum necare. Sed tu ne deseras primam sententiam & ideo in nouissima editione Operum Thomae Sanchez, detecta opinio non inuenitur.

RESOL. XIX.

An sit licitum aspicere coitum bestiarum, seu uendita turpiter commota?

Et quid de coitu & uendendis aliorum?

Et an sit mortale ex proposito, & sine necessitate aspicere personam alterius sexus nudam; imo si solum uideatur uenda illius? Ex part. 3. tract. 5. & Misc. Ref. 89. alias 88.

§. 1. **A**d hanc quaestionem ita respondet ex Sanchez Iacobus Granada Societatis Iesu in suis doctis commentariis ad part. 2. D. Thomae, contr. 6. tr. 4. disp. 7. n. 3. ubi sic ait. Non damnatur de mortali inspicere uenda bestiarum turpiter commota. Quod uero attinet ad coitum, licet sine necessitate sit mortale studiosè aspicere concubitus licitum, vel illicitum hominum, eo quod nimium sensualitate commoueat, & sit periculo nimis obnoxii; de coitu uero bestiarum uidetur id de se non esse mortale, quia non multum prouocat ad luxuriam. Denique aduerto non esse mortale aspicere vllum coitum ita breuiter, & quasi per transennam vt non sufficiat ad notabilem commotionem; & idem dicendum est, si ille qui aspicit, attentam propria complexione non subit periculum praedictae commotionis. Ita Granada, qui etiam addit peccatum mortale esse ex proposito, & sine necessitate aspicere personam alterius sexus nudam, vt si uir feminam, & femina uirum intueatur, imò, & si solum uideatur uenda illius; quia id valde pugnat cum honestate naturali, & quia est notabilis causa magnae commotionis sensualitatis. Putat tamen hoc non esse mortale in eo, qui ob curiositatem ad eo leuiter, & per transitum aspicit, vt non sit occasio dictae commotionis; similiter si attendat, vel complexione quis prudenter sibi persuaderet nullum esse periculum magnae commotionis, non damnaretur ad mortale, etiam si ex proposito inspicere. Ita ille. Sed in his materiis cautè procedet, & fuget.

RESOL. XX.

Aliae opiniones, quae in materia luxuriae non admittuntur.

Et in textu huius Resolutionis adducuntur multi diversi casus, sed iam omnes alibi summatim discussi, & appropositi in suo proprio loco? Ex p. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 31.

§. 1. **C**irca infra scriptas quaestiones ego alibi plures adduxi Doctores, sed sententiam meam elate,